

ਨੀਲੀਆਂ ਜੀਂਸਾਂ ਵਿੱਚ ਯੂਜੀਨਿਕਸ ਦੇ ਅਵਸ਼ੇਸ਼

ਵਰਲਡ ਪੰਜਾਬੀ ਟਾਈਮਜ਼ ਕਲਪਨਾ ਪੱਡੇ

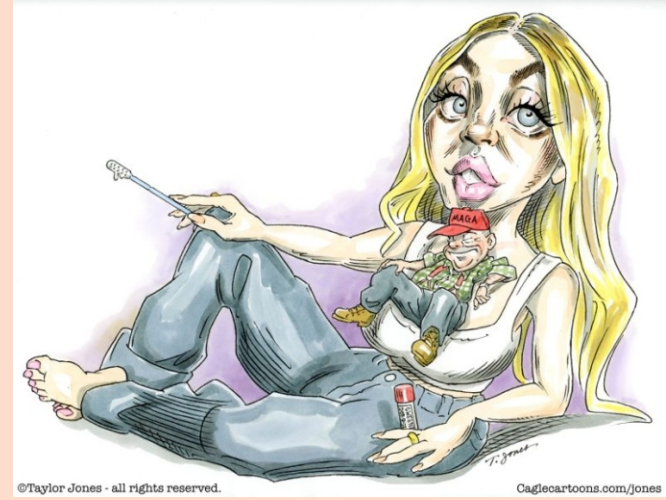
ਕੱਪੜੇ ਵੇਚਣ ਵਾਲੀ ‘ਅਮਰੀਕਨ ਈਗਲ’ ਨਾਮਕ ਆਰਥਿਕ ਘਾਟੇ ਵਿੱਚ ਚਲ ਰਹੀ ਕੰਪਨੀ ਨੇ 23 ਜੁਲਾਈ 2025 ਨੂੰ ਗੋਰੀ ਚਮੜੀ, ਸੁਨਹਿਰੀ ਵਾਲ ਅਤੇ ਨੀਲੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਾਲੀ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਸਿਡਨੀ ਸਵੀਟੀ ਨੂੰ ਮਾਡਲ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਵਿਗਿਆਪਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਵਿਗਿਆਪਨ ਵਿੱਚ ‘ਸਿਡਨੀ ਸਵੀਟੀ ਹੈਜ਼ ਗਰੇਟ ਜੀਂਸ’ ਨਾਮਕ ਕੈਚਲਾਈਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ‘Genes’ (ਜੀਨ ਜਾਂ ਜੈਨੇਟਿਕ ਗੁਣ) ਅਤੇ ‘Jeans’ (ਜੀਂਸ ਪੈਂਟ) ਵਰਗੇ ਸਮਾਨ ਧੁਨੀ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ‘ਤੇ ਖੇਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਖੇਡ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੱਪੜਿਆਂ ਅਤੇ ਜੈਨੇਟਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਵਿਗਿਆਪਨ ਵਿੱਚ ਸਵੀਟੀ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ—“ਜੀਨ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਸੰਤਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਰੰਗ, ਵਿਅਕਤਿਤਵ, ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਅੱਖਾਂ ਦਾ ਰੰਗ ਵੀ ਤੈਅ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।” ਕੈਮਰਾ ਉਸਦੀ ਡੈਨਿਮ ਜੀਂਸ ਅਤੇ ਜੈਕਟ ਤੋਂ ਚੇਹਰੇ ਵੱਲ ਅਤੇ ਨੀਲੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵੱਲ ਮੁੜਦਾ ਹੈ। ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਉਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ—“ਮੇਰੀਆਂ ਜੀਂਸ ਨੀਲੀਆਂ ਹਨ।” ਮਤਲਬ, ਉਸਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨੀਲੀਆਂ ਹਨ ਇਹ ਉਸਦੇ ਜੀਨਾਂ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ‘ਗੁੱਡ ਜੀਂਸ’ (ਚੰਗੀਆਂ ਜੀਂਸ/ਜੀਨ) ਦੇ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਖੇਡ ਨੂੰ ਕੱਪੜਿਆਂ ਅਤੇ ਜੈਨੇਟਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੋਵਾਂ ਸੰਦਰਭਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ—ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੇ ਵਿਗਿਆਪਨ ਵਿੱਚ ਜੀਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਕਿਉਂ? ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ‘ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ’ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨੀਲੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ? ਜਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਗਿਆਪਨ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦੇ ਨਾਮ ‘ਤੇ ਖ਼ਾਲਿਸ ਖ਼ੂਨ ਅਤੇ ਜੈਨੇਟਿਕ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟਤਾ ਦੀਆਂ ਨਾਜ਼ੀ ਕਲਪਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਵਾ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਹ ਵਿਗਿਆਪਨ ਮੁਹਿੰਮ ਟਿਕਟੋਕ, ਇੰਸਟਾਗ੍ਰਾਮ, ਯੂਟਿਊਬ ‘ਤੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਦਿਖਣ ਲੱਗੀ। ਨੈਟੀਜ਼ਨਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਵਿਗਿਆਪਨ ਨੇ ਖਿੱਚਿਆ। ਆਲੋਚਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਅਗਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਜੀਨ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਜੀਂਸ ਦੇ ਵਿਗਿਆਪਨ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਕੀ? “ਮੇਰੀਆਂ ਜੀਂਸ (ਜੀਨ) ਨੀਲੀਆਂ ਹਨ,” ਇਉਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕੈਮਰਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਅੱਖਾਂ ‘ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕੀ, ਕੱਪੜਿਆਂ ‘ਤੇ ਨਹੀਂ? ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਉਠਣ ਨਾਲ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਸਿੱਧਾ ਯੂਜੀਨਿਕਸ (ਜੈਨੇਟਿਕ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟਤਾ) ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਵੱਲ ਮੁੜ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ, ਵੱਡੇ ਪੈਮਾਨੇ ‘ਤੇ ਨਾਜ਼ੀਵਾਦ ਅਤੇ ਨਸਲਵਾਦ ਦੇ ਵਿਗਿਆਪਨ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਵੀ ਲਗਾਏ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਨ ਈਗਲ (NYSE: AEO) ਦੇ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ 24% ਵੱਧ ਗਈਆਂ। ਇਹ ਵਾਧਾ ਦਰ 2000 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਗਿਆਪਨ ਇੰਨਾ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਕਿ, ਇਸਦੀ ਤੁਲਨਾ ਬਰੁਕ ਸ਼ੀਲਡਜ਼ ਦੇ 1980 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਕੈਲਵਿਨ ਕਲੀਨ ਵਿਗਿਆਪਨਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਕੋਲ ਸਿਡਨੀ ਸਵੀਟੀ ਦੀਆਂ ਜੀਂਸ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਿਕ ਗਈਆਂ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ

ਵਿਗਿਆਪਨ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ, ਪਰ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਕੰਮ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ।

ਫਿਰ ਵੀ ਮੁੱਦੇ ‘ਤੇ ਚਰਚਾ ਇੱਥੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰੁਕੀ। ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਸਿਡਨੀ ਸਵੀਟੀ ਨੇ ਇਸ ਵਿਗਿਆਪਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਵਿਵਾਦ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਤਾਂ ਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਇਸਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਟਵੀਟ ਕੀਤਾ। ਉਪ-ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੇ.ਡੀ. ਵੈਂਸ ਨੇ ਉਸਨੂੰ “ਪੂਰਾ ਅਮਰੀਕੀ ਸੁੰਦਰਤਾ” ਕਿਹਾ, ਜਦਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ (4 ਅਗਸਤ, ਸੋਮਵਾਰ) ਟਵਿਟ ‘ਤੇ ਕਿਹਾ, “ਸਿਡਨੀ ਸਵੀਟੀ, ਰਜਿਸਟਰਡ ਰਿਪਬਲਿਕਨ, ਇਹ ਉਸਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਕਬੂਲ ਵਿਗਿਆਪਨ ਹੈ।” ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਜਨਤਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ। ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਫਾਕਸ ਨਿਊਜ਼ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਵਿਗਿਆਪਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ। ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਡੂੰਘੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਇਆ ਕਿ, ਉਹ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵੋਟਰ ਹੈ। ਸਿਡਨੀ ਸਵੀਟੀ ਨੇ 14 ਜੂਨ 2024 ਨੂੰ ਫਲੋਰਿਡਾ ਵੋਟਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ, ਇਹ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਸਿੱਧ ਹੋਇਆ। ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਿਤ ਮੀਡੀਆ—ਦ ਗਾਰਡੀਅਨ, ਬਜ਼ਰੀਡ, ਨਿਊਜ਼ਵੀਕ ਆਦਿ—ਨੇ ਇਸ ਬਾਰ ‘ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ। 2022 ਵਿੱਚ ਸਿਡਨੀ ਸਵੀਟੀ ਦੀ ਮਾਂ ਦੇ ਜਨਮਦਿਨ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਸੌਂਦੇ ਗਏ ਕੁਝ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੇ MAGA (ਮੇਕ ਅਮਰੀਕਾ ਗ੍ਰੇਟ ਅਗੇਨ) ਛਾਪ ਵਾਲੀਆਂ ਟੋਪੀਆਂ ਪਹਿਨੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ, ਇਹ ਫੋਟੋ ਵੀ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਆਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਦੇ ਉਜਾਗਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਟਰੰਪ ਨੇ ਜਨਤਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਸਵੀਟੀ ਦੀ ਵਿਗਿਆਪਨ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ।

ਜਦਕਿ ਚਾਰਲੇਟਸਵਿਲੇ ਵਿੱਚ ‘ਯੂਨਾਇਟ ਦ ਰਾਈਟ’ ਜੈਸੇ ਹਿੰਸਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਚੌਖਟੇ ਵਿੱਟ ਮੰਨਿਆ। ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਦੀ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ “ਗੋਰਿਆਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸਥਿਤੀ ਡਿੱਗ ਰਹੀ ਹੈ” ਇਸ ਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਿਡਨੀ ਦਾ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਵੋਟਰ ਹੋਣਾ, ਜੈਨੇਟਿਕ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟਤਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਗਿਆਪਨ ਕਰਨਾ, ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਉਪ-ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕਾਰਜਾਲਯ ਦਾ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਣਾ, ਇਹ ਰਾਜਨੀਤਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਹੀ ਹੈ।

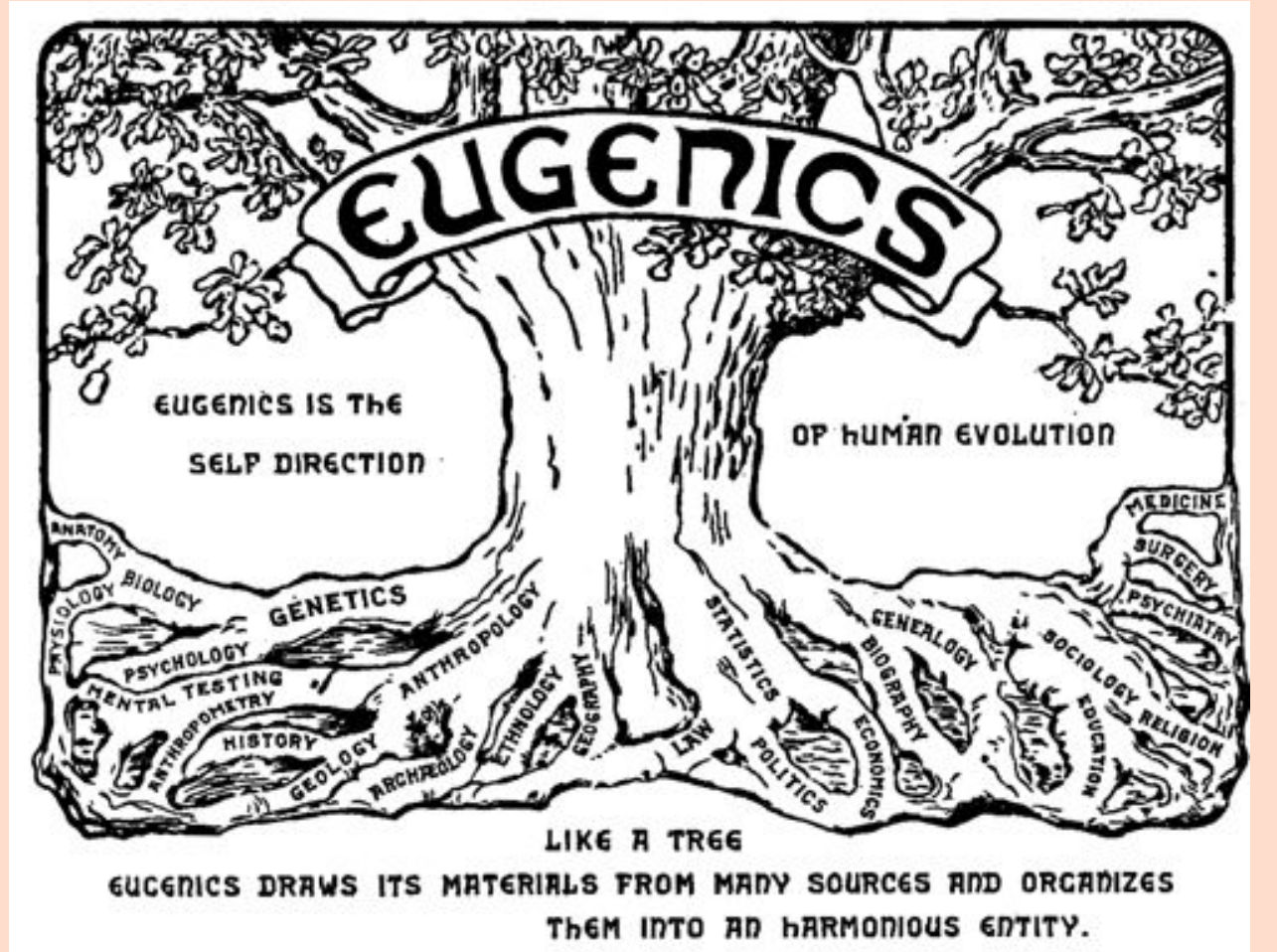
ਵ੍ਹਾਈਟ ਹਾਊਸ ਦੇ ਪ੍ਰਵਕਤਾ ਸਟੀਵਨ ਚੌਗ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਵਿਗਿਆਪਨ ‘ਤੇ ਚਲ ਰਹੀ ਆਲੋਚਨਾ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਉਂਦੇ ਹੋਏ “ਕੈਨਸਲ ਕਲਚਰ ਦੀ ਅਤਿਰੇਕ” ਕਹਿ ਕੇ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੈਨਸਲ ਕਲਚਰ ਨੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਪਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਦੱਖਣਪੱਥੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ‘ਵੇਕ ਐਕਸਟ੍ਰੀਮਿਜ਼ਮ’ (ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਦਾ ਅਤਿਰੇਕ) ਕਿਹਾ। ਕੁਝ ਛੋਟੀ ਗਲਤੀ ਹੋਣ ‘ਤੇ ਵੀ ਵੱਡੇ ਪੈਮਾਨੇ ‘ਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆਵਾਂ ਆਉਣਾ ਇਸ ਕੈਨਸਲ ਕਲਚਰ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਹੈ, ਇਉਂ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਵਕਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਗਲਤ ਨਿਕਾਲਿਆ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਹਿਸ਼ਕਾਰ ਅਭਿਆਨ

ਚਲਾਇਆ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਸ ਵਿਗਿਆਪਨ ਮੁਹਿੰਮ ‘ਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਯੂਜੀਨਿਕਸ ਦੇ ਅਵਸ਼ੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਖਾਦ-ਪਾਣੀ ਦੇਣ ਦੀ ਤੀਖਣ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ‘ਅਮਰੀਕਨ ਈਗਲ’ ਨੇ ਸਿਡਨੀ ਸਵੀਟੀ ਦਾ ‘ਮੇਰੀਆਂ ਜੀਂਸ (ਜੀਨ/ਅੱਖਾਂ ਦਾ ਰੰਗ) ਨੀਲੀਆਂ ਹਨ’ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ “ਚੰਗੀਆਂ ਜੀਂਸ” ਵਿਗਿਆਪਨ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ, ਇਉਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। “ਗੁੱਡ ਜੀਂਸ” ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ, ਇਸ ਸਰਲ ਵਾਕ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਇੱਕ ਜਟਿਲ, ਭਿਆਨਕ ਸੰਦਰਭ ਲੁਕਿਆ ਹੈ—ਯੂਜੀਨਿਕਸ। ਮਤਲਬ, ‘ਪਸੰਦੀਦਾ’ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਮਨੁੱਖੀ ਪ੍ਰਜਨਨ ‘ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਰੱਖਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ—ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਜਨਨ। ਇਹ ਧਾਰਨਾ 19ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਉਭਰੀ, ਅਤੇ 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਮਕਬੂਲ ਹੋਈ। ‘ਮਨੁੱਖੀ ਜਾਤੀ ਸੁਧਾਰ’ ਦੇ ਨਾਮ ‘ਤੇ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ, ਪਰ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਸਲਵਾਦ, ਭੇਦਭਾਵ ਅਤੇ ਜਬਰਦਸਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਸਟੀਵਨ ਚੌਗ ਜੈਸੇ ਰਾਜਨੇਤਾ ਜਦੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ‘ਕੈਨਸਲ ਕਲਚਰ’ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ—ਉਹ ਭੇਦਭਾਵ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਵਧਾਵਾ ਦੇਣ ਦਾ ਖਤਰਨਾਕ ਯਤਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਯੂਜੀਨਿਕਸ ਵਿਚਾਰ ਨੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਪੂਰਵਗ੍ਰਹਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਧਾਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੰਸਥਾਗਤ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਮਿਲੀ। ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਕਦੇ

ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਸੀ। ਪਰ, ਨਸਲੀ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟਤਾ, ਜਬਰਦਸਤੀ ਦੀ ਨਸਬੰਦੀ ਅਤੇ ਨਾਜ਼ੀਵਾਦ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅੱਜ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਰ, ਇਸ ਵਿੱਚ ‘ਉਚਿਤ’, ‘ਸ਼ੁੱਧ’, ਅਤੇ ‘ਆਕਰਸ਼ਕ’ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਅਜੇ ਵੀ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਪਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੂਖਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ‘ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਗਲਤੀ’ ਕਹਿ ਕੇ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਸਾਦਗੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਛੇੜਛਾੜ ਹੈ। ਸੁੰਦਰਤਾ, ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟਤਾ ਨੂੰ “ਚੰਗੇ ਜੀਨ” ਕਹਿ ਕੇ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਿਰਫ਼ ਕੱਪੜੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਵੇਚਦੇ—ਉਹ ਭੇਦਭਾਵ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਬੀਜਦੇ ਹਨ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਇਸ ਵਿਗਿਆਪਨ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਭੂਮਿਕਾ ਕਿਉਂ ਲਈ, ਇਸਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਅਵਲੋਕਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਮੈਕਸੀਕੋ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਾਲਾਤ ਐਲਾਨ ਕੇ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਪੂਰੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਸਨ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ, ਅਤੇ ‘ਸੈਲਫ ਡੀਪੋਰਟੇਸ਼ਨ’ ਨਾਮਕ ਹਮਲਾਵਰ ਨੀਤੀ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ, ਤੀਜੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ‘ਤੇ ਨਿਕਾਸੀ ਦਾ ਦਬਾਅ ਵਧਾਇਆ। ਇਤਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਵਿਭਿੰਨਤਾ, ਸਮਾਨਤਾ, ਅਤੇ ਸਮਾਵੇਸ਼ (ਡੀਈਆਈ) ਉਪਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅੱਜ ਗੋਰੇ, ਕੱਟੜ, MAGA (ਮੇਕ ਅਮਰੀਕਾ ਗ੍ਰੇਟ ਅਗੇਨ) ਵੋਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ “ਗੁੱਡ ਜੀਂਸ ਦੇ” ਹੋਣ ਦਾ ਕਿਹਾ। ਪਿਛਲੇ ਅਕਤੂਬਰ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੱਤਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ “ਬੈਡ ਜੀਂਸ” ਦੇ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ “ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਖ਼ੂਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਹਿਰ ਘੋਲ ਰਹੇ ਹਨ,” ਇਉਂ ਕਿਹਾ, ਜੋ ਸਿੱਧਾ ਐਡੋਲਫ ਹਿਟਲਰ ਦੀ ‘ਮੇਨ ਕਾਮਫ’ ਨਾਮਕ ਆਤਮਕਥਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। 2024 ਦੇ ਅਕਤੂਬਰ ਦੇ ਮੈਸਾਚੂਸੇਟਸ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਸਰਵੇਖਣ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੇ-ਤਿਹਾਈ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਵੋਟਰਾਂ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਟੀਵੀ ਹੋਸਟ ਟੱਕਰ ਕਾਰਲਸਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਰਬਪਤੀ ਸੀਈਓ ਐਲਨ ਮਸਕ ਤੱਕ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ‘ਗ੍ਰੇਟ ਰਿਪਲੇਸਮੈਂਟ ਥਿਊਰੀ’ (ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਲੇਖਕ ਕੈਮੂ, 2010) ਨੂੰ ਵਧਾਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਗੋਰੇ ਅਮਰੀਕੀ ਜਲਦ ਹੀ ਅਲਪਸੰਖਿਅਕ ਹੋਣ ਦੇ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਅਤੇ ਗੈਰ-ਗੋਰੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਕਾਰਨ ਨੌਕਰੀਆਂ ਗੁਆਉਣ ਦਾ ਡਰ ਹੈ। 2024 ਦੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਉਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ, ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਚੋਣ ਲਈ ਆਯਾਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਰੇਜ਼ ਇੱਕ ਸਰਕਸ ਬਣਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੀ ਅਸਲ ਪਛਾਣ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਹੁਣ ਸਿਰਫ਼ ਦੱਖਣਪੱਥੀ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸਿੱਧਾ ਨਸਲੀ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਵਕਤਾ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ‘ਅਮਰੀਕਨ ਈਗਲ’ ਜੈਸੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਚਮਕਦਾਰ ਕਾਗਜ਼ ਵਿੱਚ ਲਪੇਟ ਕੇ ਵੇਚਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਦੱਖਣਪੱਥੀ ਰਾਜਨੇਤਾ ਇਸਨੂੰ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਵੈਧਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਯੂਜੀਨਿਕਸ ਦੀ ਸੂਖਮ ਛਾਇਆ ਅਜੇ ਵੀ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਪਨਾਂ ਵਿੱਚ ‘ਸੁੰਦਰ, ਸ਼ੁੱਧ, ਆਕਰਸ਼ਕ’ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ “ਚੰਗੇ ਜੀਨ” ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਯੂਜੀਨਿਕਸ ਅੱਜ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਸਦੇ ਹੇਠਾਂ ਭੇਦਭਾਵ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਅਜੇ ਵੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਹਨ। ‘ਗੁੱਡ ਜੀਂਸ’ ਇਹ ਅੱਜ ਸਹਜ ਬੋਲੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਯੂਜੀਨਿਕਸ ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਵਿਰਸੇ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸਹਜ, ਵਿਨੋਦੀ ਜਾਂ ਫੈਸ਼ਨੇਬਲ ਮੰਨ ਕੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਏ ਗਏ ਤਾਂ ਉਹ ਭਿਆਨਕ ਐਤਿਹਾਸਿਕ ਵਿਰਸਾ ਮਿਟ ਜਾਵੇਗਾ। ਅੱਜ ਵੀ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਕਰਾਂਗੇ, ਤਾਂ ਕਲ ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਭੇਦਭਾਵ, ਨਫਰਤ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਕਰੇਗੀ। ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਲਾਭ ਅਤੇ ਦੱਖਣਪੱਥੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਮਿਲ ਕੇ ਜਦੋਂ ਨਸਲੀ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟਤਾ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਰਚਨਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਉਭਰੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ‘ਤੇ ਛਾਪ ਛੱਡਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੁੰਦਰਤਾ, ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟਤਾ ਦੇ ਮਾਧਦੰਡਾਂ ਨੂੰ “ਜੀਂਸ” ਦੇ ਰੰਗ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਮਤਲਬ ਅਤੀਤ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਫੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪੈਕ ਕਰਕੇ ਵੇਚਣਾ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ—ਇਹ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਅਤੀਤ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਘਾਤਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਨਾਮ ‘ਤੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਸ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨੇ ਨਸਲਵਾਦ, ਅਪਾਹਜਤਾ-ਦੁਸ਼ਮਣੀ, ਔਰਤ-ਦੁਸ਼ਮਣੀ, ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਨਿਆਂ ਨੂੰ ‘ਵਿਗਿਆਨਕ’ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦਿੱਤੀ। ਕਰੋੜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਬਰਦਸਤੀ ਨਸਬੰਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਅਲਪਸੰਖਿਅਕਾਂ ‘ਤੇ ਅਮਾਨਵੀ ਕਰੂਰਤਾ ਹੋਈ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੇ ਨਾਜ਼ੀ ਨਰਸੰਹਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਅਧਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਅੱਜ ਵੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਜਾਂ ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ‘ਗੁੱਡ ਜੀਂਸ’ ਦੀ ਗੱਲ ਆਏ, ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਪਿਛੋਕੜ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਸਮਾਨਤਾ ਲਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਭੇਦਭਾਵ ਜਾਂ ਨਸਲੀ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟਤਾ ਲਈ ਨਹੀਂ। ਯੂਜੀਨਿਕਸ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਇਸੇ ਅਤਿ ਭਿਆਨਕ ਖਤਰੇ ਦੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਨੀਲੀਆਂ ਜੀਂਸ ਦਾ ਇਹ ਵਿਗਿਆਪਨ ਯੂਜੀਨਿਕਸ ਦੇ ਅਵਸ਼ੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਹੈ।